

k u l t u r

trøkk

NR. 6 - DESEMBER 2007

FORSIDEFOTO: FRA UMOJA-FORESTILLING FOR SKOLEELEVER I TRONDHEIM. FOTO: EGIH HOFSLI

- DRØMMESTIPENDET 2008: KANDIDATER ØNSKES!
- GODT MUSIKKÅR 2008: GODBITER I FLENG
- SAVNER LIKESTILLING I KULTURSKOLEN
- GRAND FINALE FOR KOM! BTV
- MØT VÅR NYE STATSRAÐ

INFORMASJONSBLAD FRA NORSK KULTURSKOLERÅD

Harrys

hjørne

Musikktalentene

Når dette skrives er det rett i forkant av konferansen "Hva er et talent - og hvordan utvikler vi talenter?". Den foregår ved Norges musikkhøgskole, og er i samarbeid med Barratt Due musikkstiftutt og Norsk kulturskoleråd. Som et forarbeid til konferansen har et utvalg med representanter fra samarbeidspartene arbeidet med en utredning om temaet, basert på tidligere utredninger, stortingsmeldinger og det igangværende forsøksopplegget "Unge musikere" i regi av Norges musikkhøgskole.

Noen vil kanskje mene at drøfting av talentundervisning i musikk er perifert i forhold til de store sakene for kulturskolene: *utestengingsmekanismene* gjennom høye skolepengesatser og lange ventelister. Denne saken er imidlertid viktig nok, faktisk svært viktig når en ser på det som en debatt omkring struktureringen av norsk musikkutdanning - og med sannsynlig framtidige konsekvenser for alle kunstfagene.

Til og med det norske storting har uttalt at talentundervisning er et vesentlig område, og at kulturskolene "skal ha en viktig rolle i talentutviklingsarbeidet" (St. meld. nr. 131 - 2002-2003:7). Utdanningskomiteen i Stortinget peker i samme innstilling på at kompetanse- og utdanningsmiljøene innenfor de aktuelle kunstfagene, sammen med kulturskolene, bør sette i gang arbeid med talentutviklingsprogram for unge mellom 16 og 19 år "innenfor utvalgte kunstformer". Komiteen forutsetter videre at disse program evalueres.

Det dreier seg i realiteten om hvordan musikk- og kunstfagundervisningen i Norge skal struktureres, og ikke minst hvilken rolle de kommunale kulturskolene skal ha som grunnmur i dette bygget. Noen av oss mener å se konturene av den norske kulturskolen som en institusjon som både ivaretar bredden og fordypningen innenfor kunstfagene - som både når ut med et allment, åpent tilbud til alle samt har et tilbud for de med spesiell motivasjon og særlige forutsetninger.

Lørdagsskoletilbudet, slik det er utviklet blant annet i Trondheim, viser hvordan en kulturskole kan føre de fremste talentene helt fram til profesjonelle studier. Både gjennom det miljø som er utviklet ved denne skolen, og det samarbeid en gjennom mange år har hatt ved også å trekke inn lærere fra konservatorieutdanningen, er det utviklet en forbillig modell for samhandling mellom kulturskole og utdanningsinstitusjon. Kulturskolen er garantisten for et godt og trygt sosialt miljø, og har fullt ut det faglige ansvar for elevene. Når behovet har oppstått, har lærere fra konservatoriet bistått ved å videreføre undervisningen uten at elevenes trekkes ut av sitt eget sosiale og faglige miljø. Lørdagsskoletilbudet har også gått til elever i nabokommuner, noe som har gjort Trondheim kommunale musikk- og kulturskole til en distriktskulturskole av positiv verdi for hele regionen.

Skal en bygge opp funksjonelle fagmiljøer for denne gruppe elever, må en imidlertid akseptere at disse tilbudene må være regionale. Det er også naturlig å starte utbyggingen av "lørdagsskoler" i de byene som både har store kulturskoler og profesjonelle utøverbiljøer, og dermed de beste forutsetninger for å føre unge utøvere så langt det er naturlig faglig - i trygge sosiale omgivelser.

Harry Rishaug
direktør, Norsk kulturskoleråd

Innhold

KULTURTRØKK NR. 6 • DESEMBER 2007

I tillegg til godbitene nevnt på forsida kan vi by på blant annet dette:

HEKTA PÅ Kor Arti'

6

FIRE MILLIONER til kulturskolen

6

NY SUKSESS for UMM

16

Portrett: MARDON ÅVITSLAND

22

KULTURSKOLEKALENDEREN klar

24

Kulturtrøkk

- Utgiver: Norsk kulturskoleråd
- Redaktør: Egil Hofslie
- Annonseansvarlig: Katrine Helgesen
- Layout: Guri Jermstad AS
- Teknisk produksjon: Heimdal Trykkeri

Norsk kulturskoleråd

Postadresse: 7491 Trondheim
Besøksadresse: Høvringen Gård, Byenesvegen 60

Telefon: 73 56 20 00
Telefaks: 73 56 20 01

E-post - redaksjonen: egil.hofsli@kulturskoleradet.no
E-post - annonseavdelinga: katrine.helgesen@kulturskoleradet.no
E-post - Norsk kulturskoleråd: post@kulturskoleradet.no

Internettadresse: www.kulturskoleradet.no

STYRE- FOKUS

Vi vil videre

Staten har ansvaret for norsk skolepolitikk, og gir kommunene nokså forutsigbare føringer og rammebetingelser. Rammetilskuddet har selvfølgelig vekt for demografi og elevtall. Barnehagene har fått maksimalpris, og det er videre lagt klare betingelser og veiledninger for sfo, tilpasset opplæring og barns rettigheter generelt. Det er veldig bra. Gode og mest mulig like oppvekstvilkår er et demokratisk prinsipp, både geografisk, sosialt og pedagogisk.

Kommunale kulturskoler derimot, hjemlet i samme opplæringslov, utfordres derimot økonomisk i urovekkende grad av skiftende nasjonale føringer. Økt lokalpolitisk handlefrihet uten nasjonal veiledning om innhold, størrelse og omfang kan gi negativ utvikling for skoleslaget samlet sett, til tross for alle tverrpolitiske festtaler.

KrF-Bondevik foreslo og fikk i 1983 flertall for øremerket statstilskudd, men ledet

en borgerlig regjering som avskaffet ordningen fra 2004. "Soria Moria" har for tiden ideell retorikk, men har til nå ikke maktet å utvikle et nytt politisk verktøy som bringer de kommunale kulturskolene ut av, i beste fall, status quo.

Statsråd Djupedal brakte på banen en særdeles interessant strategisk plan. Den kan dessverre bli et skolepolitisk sidespor hvis ikke ventelister samtidig fjernes, elevbetaling sikres en sosial profil og skoleslagets pedagogiske identitet og kongstanke gis forpliktende oppmerksomhet. Skoleslaget, som knapt er forankret i skoleforvaltningen, kan ikke løfte seg selv etter håret.

Det trengs en ny debatt om grunnleggende rammebetingelser. Det må utvikles nasjonale føringer som gir kommunene klarere forpliktelser, for barnas del. Etter lovfestingen av skoleslaget i 1998 og bortfall av øremerka lærertilskudd, er det oppstått et skolepolitisk vakuum for oss. Bølgen med lokalpolitisk handlefrihet traff skoleslaget i

2004, og stortinget som bevilgende og bestemmende myndighet ble erstattet med cirka 430 kommunestyre.

Kulturskolene er et nasjonalt skattkammer, og for Norsk kulturskoleråd er det nå hyggelig å registrere at en vilje for dette særegne skoleslaget de siste år er grunnfestet i omtrent alle politiske partiprogram. De kommunale budsjett for 2008 behandles nå av nyvalgte velvillige representanter, men uten nasjonalt forpliktende føringer eller meldinger om rammebetingelser. Det kan årlig komme til å gi kulturskolene økt usikkerhet, økte skolepenger og økte ventelister. Hvordan blir 2008?

Hvem tar både sjansen og æren for å bringe skoleslaget videre?

Ut fra maktens rådende flertall nå ønsker vi statsråd Solhjell velkommen og lykke til med ansvaret for statens skolepolitikk.

Geir S. Toskedal
Nestleder, Norsk kulturskoleråd

Arvefølge: Tellefsen med yngre på turné

Rikskonsertene ønsker å markere sitt 40-årsjubileum neste år med en spesiell turné kalt Arvefølge. I sentrum for denne står Arve Tellefsen i samspill med noen av våre fremste, yngre utøvere innen klassisk musikk. Mange kulturskoleelever skal med her.

TEKST: EGIL HOFSLI

Den 4. januar 2008 er det 40 år siden åpningskonserten for det nyetablerte Rikskonsertene gikk av stabelen i Hammerfest. Til stede på konserten var blant andre tre statsråder og noen av landets mest kjente og kjære utøvere av klassisk musikk så som Robert Levin, Kjell Bækkelund, Liv Glaser og den unge Arve Tellefsen.

– Arve Tellefsen ble ikke bare vår mest populære utøver av klassisk musikk i brede lag av folket. Han har som få bidratt til å "avmystifisere" denne musikkjangeren og vært en utrettelig talsperson for å gi barn og unge i alle deler av landet mulighet til å lære seg å spille, gjennom etablering av de

kommunale musikkskolene. Oslo Kammermusikk Festival, som Arve etablerte i 1989, har utmerket seg nettopp ved å løfte frem unge norske talenter, skriver Rikskonsertenes direktør Åse Kleveland i en invitasjon til et utvalg kulturskolerektorer i kommuner. Rikskonsertene ønsker å legge turneen innom.

De inviterte kulturskole får sjansen til å presentere noen av de beste elevene, gjerne fra ulike aldersgrupper. Kulturskolens innslag vil avslutte konsertens første avdeling. Rikskonsertenes nye strategi bygger på et utvidet samarbeid med det lokale musikklivet hvor kulturskolene er viktige hjørnesteiner.

TURNÉ & PRIS: Arve Tellefsen skal på turné med unge kulturskoleelever. Samtidig skal det deles ut en Arvefølgepris på de stedene turneen svinger innom neste år. FOTO: ANNE LIV EKROLL/NRK

I forbindelse med kulturskolens markering, ønsker Rikskonsertene også å dele ut et stipend - Arvefølgeprisen - til en ung lovende musiker på hvert konsertsted. Turneen vil omfatte 30 konserter over hele landet i løpet av våren og høsten 2008. Rikskonsertenes produsent for denne turneen er Arnfinn Refsdal.

Musikalsk festfyrverkeri

TRONDHEIM: Det skal syde av talent og spilleglede, kvalitetsprestasjoner og sjarm når tidenes tolvte "Godt musikkår"-konsert sendes 1. nyttårsdag 2008.

TEKST: EGIL HOFSLI

Norsk kulturskoleråd og NRK står sammen bak festkonserten som arrangeres i Olavshallen i Trondheim 29. desember og tv-sendes på NRK1 1. nyttårsdag. Barn og ungdom opplært i norske kulturskoler har sentrale roller både som solister og ikke minst i orkesteret Norsk Ungdomssymfoniorkester som teller nesten 80 ungdommer fra alle kanter av kulturskolelandet.

NOEN VOKSNE OGSÅ

"Godt Musikkår" er et program NRK ønsker skal ha appell til hele familien, og da er det jo på sin plass med noen over myndighetsalder også. Derfor blir kjente størrelser som Arve Tellefsen (fiolinist) og Åse Kleveland (allsangleder denne gangen) samt de nylig prisbelønte sangerne Audun Iversen og Nina Margrete Gravrok også å finne på deltakerlista. Iversen vant nylig Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse, mens Gravrok ble nummer tre. De to skal synges duett på denne festkonserten.

Og rett før deadline ble det også klart at vinneren av NRK-konkurransen "Drømmerollen", Heidi Ruud Ellingsen fra Narvik, også er klar for innsats i Godt Musikkår 2008. Hun skal opptre sammen med Kåre Conradi og Jonas Digerud.

Øystein Bache (*bildet*) har fått fornyet tillit som programleder, mens Torodd Wigum er årets orkesterleder. Wigum er opprinnelig fra Trondheim, men har for tida sitt hovedvirke som assistentdirigent for Bergen Filharmoniske Orkester. Og som backingband blir Mambo Compañeros å oppleve. De skal også ha sitt eget nummer, supplert med kubanske dansere.

VIDT SPEKTER

Men så var det de unge da. De spenner fra veldig unge til ganske voksne, og fins altså som både solister, orkester, kor og mindre ensembler. Fiolinisten Ann Hou Sæter fra Trondheim skal spille med Arve Tellefsen, det samme skal en gruppe minifiolinister fra Trondheim kommunale musikk- og kulturskole. Cirka 30 klarinettister fra Trøndelag danner klarinettkor og spiller "Clarinet Escapade" sammen med "husorkesteret". Barnekoret VIVA kommer fra Sandnes. Trondheimsorkesteret Tango del Norte med dansere byr på argentinsk tango.

KOMMER: Nora Foss Al-Jabri (11) skal synges popsvisken "Stop".

FOTO: BRYNJAR EIDSTUEN

Folkemusikk blir det når Hemsing-søstrene og Jan Beitoaugen Granli fra Valdres framfører "Valdresguten". Pop blir det også, med elleveårige Nora Foss Al-Jabri fra Gjøvik, som gjør popsvisken "Stop" med fullt orkester i ryggen.

Flamencorytmer blir det når gitarist Rázzy Roussenov fra Kvam spiller sjølkomponerte "Mi Rumba". Trompetist Erlend Aagaard-Nilsen fra Manger tar for seg Haydns "Trompetkonsert" mens Årets Musiker i Ungdommens Musikk mesterskap, Ole Christian Haagenrud, framfører et av Edvard Griegs lyriske stykker.

ORKESTERNUMMER

Norsk Ungdomssymfoniorkester får også vise hva det duger til uten solister når de skal gjøre "Mambo" av Leonard Bernstein fra "West Side Story". Orkesteret skal også framføre "Snøfluksefesten", åpningsvignetten spesialskrevet av Helge Førde.

En prisutdeling hører gjerne med i sånne festlige lag. Det nasjonale drømmestipendet 2008 tilfaller en av ungdommene som deltar i konserten. Norsk Tipping og Norsk kulturskoleråd står bak dette stipendet som er pålydende 50.000 kroner.

FOTO: ANNE LIV EKROLL / NRK

KOMMER: Drømmerollen-vinner
Heidi Ruud Ellingsen.
FOTO: ERIK DYRHAUG / NRK

KOMMER: Ann Hou Sæter
skal spille sammen med
Arve Tellefsen.
FOTO: EGIL HOFSLI

KOMMER: Åse Kleveland skal lede allsangen.
FOTO: RIKSKONSERTENE

KOMMER: Audun Iversen, vinner av Dronning Sonja
Internasjonale Musikkonkurranse 2008. FOTO: PRIVAT

KOMMER: Nina M. Gravrok, tredjeplass i
Dronning Sonja Internasjonale
Musikkonkurranse 2008.

FOTO: TRYGVE SCHÖNFELDER

KOMMER: Mambo Compañeros skal ha eget nummer
samt kompe andre. FOTO: PRIVAT

KOMMER: Helsing-søstrene sørger for at det også blir
folkemusikk i Godt Musikkår 2008. FOTO: NRK

KOMMER: Torodd Wigum er årets
orkesterleder.

FOTO: MARGRET KRISTIN SIGURDOTTIR

Kor Arti' år etter år!

ORRE: En, to, tre, fire, fem, seks, sju, åtte, ni, ti, elleve. Vi snakker om antallet Kor Arti'-utgivelser og -kurs. Roald Moland i Klepp har opplevd dem alle - og er minst like begeistra nå som da han var på sitt første kurs.

TEKST: EGIL HOFSLI FOTO: KYRRE HAVDAL

Over to tusen kultur- og grunnskolelærere var i november med på ett av de totalt 18 Kor Arti'-kursene som Norsk kulturskoleråd står bak. To team har reist Norge rundt og inspirert og lært bort litt av hvert til sangglade lærerne. Utgangspunktet for disse kursene - eller samsangdagene - er årets ferske cd-utgivelse med kompet til 17 nye sanger. Hefte med noter og tekster følger også med.

- Kor Arti' er kjempebra saker. Det jeg lærer bruker jeg i undervisninga, og det er suverent bra. Og så må jeg være egoistisk nok til å si at jeg også nyter å synge i kor med 130 andre sangglade lærere, sier Moland, som til daglig arbeider som lærer ved Orre skule i Klepp kommune.

Fredag 16. november var han på Kor Arti'-kurs i Stavanger. Sitt kurs nummer elleve. Tross sykdom i dagene før og en stemme som har hatt et friskere uttrykk, koste han seg nok en gang mens han lærte seg nye ting han i ettertid kan ta med seg inn i undervisningen.

- Spesielt må vel nevnes at vi siste tirsdagen i advent arrangerer en pensjonistkonsert her i kommunen. Der synger frivillige ungdomsskoleelever både som solister og kor for våre gjester. Da bruker vi mye av materialet fra Kor Arti'-serien. Det går veldig godt hjem hos de eldre, sammen med god grøt og trivelig samvær, sier Moland.

- HEFTE FØRST, TAKK

Han er strålende fornøyd med Kor Arti'-opplegget, men har et lite ønske om en endring. - Kan vi ikke få utdelt heftene ved starten av kursene, sånn at vi som kan noter kan bruke dem på selve kurset også? Undrer Moland.

SKIKKELIG ENTUSIAST: Roald Moland (midten) har vært på Kor Arti'-kurs siden tidenes morgen og er heftig begeistret. Her sammen med instruktørene Bård Hestnes og Ingrid Almås.

Han har tidligere vært hobbymusiker, men sier han nå har sluttet helt. Men sangglede har han, og Kor Arti' er et høydepunkt hva gjelder å oppleve det synes han. Han er eneste lærer fra sin skole som deltar på kursene, men han lar det dryppe litt inspirasjon og lærdom på kollegene i ettertid.

SAMME LEST

Kor Arti'-opplegget har blitt veldig godt mottatt i årevis, og årets opplegg avviker ikke mye fra tidligere års suksesser. Norsk kulturskoleråd står som produsent av cd-en, med Morten Huuse (musiker, mikser, programmerer, arrangør), Bård Hestnes (mikser), Elisabeth Nilssen (musiker), Andreas Aase (musiker) og Frode Fjellheim (musiker og arrangør) som sentrale aktører. Fjellheim har for øvrig arrangert et av årets mest spesielle innslag, joiken "Vigiheapmi", skrevet av Ulla Pirttijärvi.

Foreløpig er det bare kursdeltakerne som har fått muligheten til å skaffe seg cd med hefte. Dette legges ut for ordinært salg fra 1. januar 2008 og kan da bestilles via www.kulturskoleradet.no.

Fire nye millioner til kulturskolen

OSLO: Høsten gladnyhet til norske kulturskoler: Utdanningsdirektoratet tildeler Norsk kulturskoleråd fire millioner kroner som skal brukes til å utvikle norske kulturskoler.

TEKST OG FOTO: EGIL HOFSLI

Hver eneste krone skal brukes slik at enda flere barn og unge skal få muligheten til å delta i aktiviteter innen ulike kunst- og kulturuttrykk.

Disse nye millionene er penger som følger strategiplanen "Skapende læring – kunst og kultur i opplæringen". Planen ble lansert av Kunnskapsdepartementet sist sommer. Utvikling av kulturskolens tilbud er prioritert i strategien.

Fire millioner kroner er overført til Norsk kulturskoleråds konto og direktoratet sier at disse skal fordeles på følgende tre områder (i parentes kronebeløpet):

- 1) Videreformidling til kulturskolene (3.500.000)
- 2) Videreformidling til fagmiljø (200.000)
- 3) Programmet Kreativt Oppvekstmiljø (KOM!) for barnehager (300.000)

De 3,5 millionene kronene i post 1 er allerede utlyst som midler til utvikling av lokale ressursentra, se mer om dette lengre nede i artikkelen.

SKAL STIMULERE

Med den tildelingen som nå er gitt prioriterer Utdanningsdirektoratet tiltak i planen som kan bidra til at Norsk kulturskoleråd kan støtte kulturskolene og lokale initiativ som bidrar til å utvikle kulturskolene til ressursentra for kommunene innen litteratur med skrive- og leseverksted, innen dans og innen visuell kunst.

Satsingen skal stimulere skoleeier og kulturskolene til å arbeide på tvers av nivåene eller overfor flere nivå – innen flere uttrykk. Direktoratet poengterer at ambisjonene må avstemmes lokalt i forhold til behov og økonomi, og at det statlige tilskuddet nå kan sees som stimuleringsmidler – ikke som fullfinansiering.

SØKNADSFRIST 7. DESEMBER

Den største potten – de 3,5 millionene nevnte i post 1 - som skal rett til kulturskolene, ønsker direktoratet at skal fordeles i porsjoner på inntil 30.000 kr til kulturskoler. Disse pengene skal gå til tilbud som bidrar til samarbeid på tvers av grensene mellom kulturskole, grunnskole og barnehage og samarbeidet mellom kulturskole og videregående opplæring.

Kommunene har fått brev fra Norsk kulturskoleråd om at de kan få økonomisk støtte til å utvide og videreutvikle sine tilbud på ett (eller flere) av disse områdene:

- Skrive- og leserverksted
- Dans
- Visuell kunst
- Drama og teater, evt. innen kombinasjonen drama og dans
- Nysirkus

Søknadsfrist er fredag 7. desember. Søknadene behandles i møte mellom kulturskolerådet og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i uke 50. Tilsagnsbrev sendes ut før årsskiftet og utbetaling av midler skal skje innen uke 5 i 2008.

Utlysningsbrev, brev til kommunene og søknadsskjema fins på www.kulturskoleradet.no. Velg *Kulturskoledrift* i forsidas venstremarg og deretter *Skapende læring – utlysning av midler 2007* i venstremargen på neste side.

GLADMELDING: Prosjektleder Arnhild Hegtun i Utdanningsdirektoratet har godt nytt og penger å gi til kulturskoler som vil utvikle seg som lokale ressursentra.

Grand finale på første KOM!

SLEMMESTAD: For Røyken kommune har KOM!-prosjektet vært særdeles vellykket. De hadde sin "eksamen" da ett dusin lærere og 210 elever fra kulturskolen og grunnskolene Nærnes, Sydsbogen og Torvbråten viste forestillingen "Kom til kulturfabrikken".

TEKST OG FOTO: ELI BONDLID

Utviklingsprogrammet Kreativt OppvekstMiljø (KOM!) i regi av Norsk kulturskoleråd er ved veis ende hva gjelder første prosjekt. I regionen Buskerud, Telemark og Vestfold (BTV) er siste nettverkssamling avviklet, men ennå gjenstår det en del produksjonsarbeid rundt om i flere av de involverte kommunene. Men i Røyken landet man altså med flott nedslag i november.

Den gamle Sekkefabrikken i Slemmestad, som er i ferd med å bli kulturhus, ligger vegg i vegg med kulturskolen. Forestillingen som fylte den historiske bygningen var den fargerike frukten av KOM!-prosjektet som Røyken har vært med på i tre år.

KREATIVT MANGFOLD

Det var ikke fritt for at instruktører, lærere og elever var spente før forestillingen. Det gikk hett for seg da alle de 210 elevene fra sjette- og sjuendeklasse ved de tre skolene skulle sminkes og få på seg kostyme samtidig. Det var minst like hektisk som den gang Sekkefabrikken var i drift, men denne gangen ble nok produktet atskillig mer fargerikt. Ved inngangen kunne publikum se utstillingen med foto fra prosessen og alle øvingene gruppevis.

FARGER: Resultatet av KOMs-prosjektet er at den grå sekkefabrikken er blitt fylt med farger.

DRESSMENN: Prosjektleder Frøydis Rui-Rahman sammen med Benjamin Ihler Nilsson (f.v.) og Øystein Myhrvold - to av forestillingens dressklede fabrikksejere.

Minst like spent som elevene, var prosjektleder Frøydis Rui-Rahman. Hun kunne fortelle om den lange prosessen fram til det store løftet som publikum fikk se på scenen.

Det var i 2005 at Røyken ble med i KOM!-prosjektet, som ble en slag videreføring av prosjektet Positivt Skolemiljø.

– Prosjektet har hatt som mål å sikre kvaliteten på kulturelle opplevelser og aktiviteter i skolehverdagen. Dette gjøres blant annet ved å utforske mulighetene for samarbeid mellom grunnskoler og kulturskoler, sier Rui-Rahman.

SEKS SAMLINGER

I prosjektet har 120 lærere og ledere fra 20 grunnskoler, samt 17 kulturskoler med sine lærere og ledere, deltatt. Det har blitt seks KOM!-samlinger i løpet av disse tre årene. På disse samlingene har en lært alt om hvordan man setter opp en forestilling. Men det kunne Rui-Rahman veldig mye om fra før. Hun er utdannet kunstner og teaterinstruktør, og erfarte under prosessen hvordan lærere fra skolene lærte mye som var nytt for dem. Hun tror det er lite om slikt i lærerutdanningens pensum.

– Vi har lært om alt; produksjon, manus, tekstskrivning, lys, scenografi, lyd, regi, dramaturgi, kostyme, sminke og komposisjon, oppsummerer Rui-Rahman.

FORHÅNDSSPENTE: Helena Andersen (f.v.), Helene Øverby Haugen, Sarah Strømberg Horni, Kristine Sandland Kristensen og Emilie Nordseth-Mundal går alle i sjetten klasse ved Torvbråten skole.

KREATIV MYLDRING

Lærerne tok så med seg det de lærte på kurset tilbake til skolene. En prosjektgruppe fra alle skolene har møttes jevnlig for å sikre rammen rundt forestillingen. Ellers var det opp til elevene å lage tekster, sanger og bidra kreativt til manus.

– Målet med forestillingen "Kom til Kulturfabrikken" er også å gi barn økt historisk forståelse og stolthet til området sitt, sier Rui-Rahman.

Slemmestad ble til rundt sementproduksjonen på stedet, en produksjon som ble nedlagt i 1989. Et like viktig minnesmerke over industrihistorien er sekkefabrikken som nå er blitt kulturhus.

HOVEDROLLE: Andrea Nilsen fra Torvbråten skole beklede en av tre hovedroller.

– Stolthet til stedet en er fra og kunnskap om dette, er viktig i ei "rastløs" tid som vår, sier prosjektlederen. Arbeidet med forestillingen bidro til at elevenes identitet og tilhørighet i lokalsamfunnet ble styrket. Det ga også økt forståelse for kunst- og kulturhistorie som angår lokalmiljøet.

LÆRERIKT SAMARBEID

– Gjennom KOM!-prosjektet har vi lært ekstremt mye om organisering, om hvordan rom kan brukes og hvordan de kan lyssettes. Og lærerne har lært

mye om produksjon og hvor mye som skal til for å heve og profesjonalisere et kunstuttrykk, sier Rui-Rahman. Hun er ikke i tvil om at KOM!-prosjektet har vært utrolig lærerikt for alle som har deltatt.

– På denne forestillingen benytter vi så mye som mulig av det vi har lært, for å vise respekt for KOM!-prosjektet generelt. Men vi var nødt for å senke kravene en del, for enkelte ting var umulig å løse, sier Frøydis Rui-Rahman. Med så mange involvert begrenset det seg med kostymer og scenografi. Når alt skulle presses inn i skolehverdagen, ble det for vanskelig å få et helt profesjonelt uttrykk, sier hun.

VELLYKKET PROSJEKT

At KOM!-prosjektet ble særdeles vellykket i Røyken har nok også sammenheng med at det fra før av var et svært godt samarbeid mellom kulturskolen og de enkelte grunnskolene gjennom Den kulturelle skolesekken. Kulturskolens musikere er jevnlig ute og spiller på sangsamlingene i skolene. De har laget et sanghefte med sanger som er innøvd av kulturskolens band.

– Jeg samt en danser og en kunstner, er ute i skolene. Kulturskolen og grunnskolene har stor respekt for hverandre og er flinke til å fokusere det positive ved samarbeid. Vårt system bedrer muligheten for samarbeid, sier Frøydis Rui-Rahman.

Et overordnet mål for prosjektet har vært å skape en permanent samarbeidsmodell. Men Frøydis Rui-Rahman tror neppe samarbeidet med det første vil resultere i en like stor oppsetting, med fire forestillinger.

40 skoler får plass i KOM! Trøndelag

TRONDHEIM: 15 kulturskoler, 24 grunnskoler, én videregående skoler samt én barnehage fra 17 kommuner får plass i KreativtOppvekst Miljø Trøndelag. Prosjektet sparkes i gang med første nettverkssamling i mars 2008.

TEKST OG FOTO: EGIL HOFSLI

Tirsdag 20. november var D-dag for utvelgelse av skoler og kommuner til dette prosjektet i utviklingsprogrammet Kreativt OppvekstMiljø (KOM!) som Norsk kulturskoleråd. – Det var en krevende, men god og konstruktiv prosess, forteller prosjektleder Ragnhild Skille.

Prosjektets referansegruppe sto for utvelgelsen blant de 38 søknadene. Gruppas valgte å gi de to fylkene og storkommunen Trondheim like mange prosjektplasser. I Trondheim deler åtte skoler sju prosjektplasser.

– Det var en vanskelig prosess, men gruppa står samlet vak vedtaket som er gjort. Vi vil også gjøre vårt beste for at de resterende skolene som søkte prosjektet og ikke fikk plass, samt de andre kultur- og grunnskolene i Trøndelag, skal få ta del i fagdager i regi av KOM! Trøndelag, sier Skille.

DE UTVALGTE ER...

Det som skiller KOM! Trøndelag fra de to tidligere KOM!-prosjektene i henholdsvis BTV-regionen og Hedmark/Oppland er blant annet at det kjøres et pilotprosjekt som inkluderer en barnehage og en videregående skole. Det avgjøres senere hvilken barnehage som skal med.

Følgende kommuner og skoler blir med i KOM! Trøndelag:

- Fosnes: Fosnes kulturskole, Jøa skole
- Inderøy: Inderøy kulturskole, Sandvollan skole
- Levanger: Kulturskolen i Levanger, Frol oppvekstsenter
- Snåsa: Snåsa kulturskole, Vinje skole
- Steinkjer: Steinkjer kulturskole, Steinkjer barneskole
- Verdal: Verdal kulturskole, Malm skole
- Verran: Verran kulturskole, Ness oppvekstsenter
- Bjugn: Bjugn kulturskole, Botngård skole, Fosen videregående skole
- Hitra: Hitra kulturskole, Barman skole
- Malvik: Malvik kulturskole, Vikhammer skole
- Melhus: Kulturskolen i Melhus, Høyeggen skole
- Oppdal: Oppdal kulturskole, Auen skole

KAN JUBLE: Steinkjer kulturskoleelever har jublet før, og kan juble igjen. Lærerne deres får delta i KOM! Trøndelag, noe som også elevene helst skal merke positivt. ARKIVFOTO

- Osen, Roan, Åfjord: Nord-Fosen kulturskole, Brandsfjord skole, By skole, Stokksund skole
- Ørland: Ørland kulturskole, Opphaug skole
- Trondheim: Trondheim kommunale musikk- og kulturskole, Byåsen skole, Dalgård skole, Hallset skole, Nyborg skole, Brundalen skole, Charlottenlund ungdomsskole, Strindheim skole, Vikåsen skole

UTVIKLE KOMPETANSE

Prosjektet skal utvikle produksjonskompetanse i forhold til pedagogiske kulturproduksjoner, sikre kvalitet på kulturell formidling og bidra til å utvikle gode gjennomføringsmodeller for kulturproduksjoner i egen kommune. Prosjektet inneholder også en egen lederutviklingsdel for rektorer i begge skoleslag.

Prosjektet i Trøndelag strekker seg over en treårsperiode og inneholder seks nettverkssamlinger (den første finner sted 3.-5. mars) og flere fagdager.

Norsk kulturskoleråd sentralt med sine lokalavdelinger i de to fylkene har gode medspillere i Den kulturelle skolesekken i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Trondheim. Fylkesmannen i Sør- og Nord-Trøndelag. Høgskolen i Nord-Trøndelag, avd. lærerutdanning. Høgskolen i Sør-Trøndelag, avd. lærerutdanning. NTNU. Dronning Mauds Minne Høgskole. KS i Nord- og Sør-Trøndelag. Norges Musikkorps Forbund.

Prosjektet er innvilget støtte fra blant annet Den kulturelle skolesekken i Sør-Trøndelag og Trondheim samt fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Vår nye statsråd

OSLO: Da har kulturskolen fått ny sjef for departementet skoleslaget sorterer under. Øystein Djupedal har overlatt sitt statsråds kontor til Bård Vegar Solhjell, som nå skal styre det noe endrede Kunnskapsdepartementet.

TEKST: EGIL HOFSLI

Bård Vegar Solhjell (35) har siden 2005 vært statssekretær ved Statsministerens kontor. Han har tidligere arbeidet blant annet som politisk rådgiver for Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe. Han er utdannet statsviter fra universitetene i Oslo og Bergen. Solhjell er nestleder i SV, og har siden 1999 vært medlem av SVs sentralstyre. Fra 2001 til 2005 var han partisekretær i SV.

– *Hva kan vi vente at du som statsråd vil gjøre for at kulturskolen skal kunne gi et enda bedre og bredere tilbud til alle som vil gå der?*

– Norge er det eneste landet i verden som har lovfestet de kommunale musikk- og kulturskolene. Men det er en utfordring at ikke alle som ønsker det, får et tilbud. Tall fra skoleåret 2006/2007 viser at det er over 100 000 elever i kulturskolen, men at over 20 000 elever står på venteliste. Vi ønsker at det skal bli plasser til alle som vil gå i kulturskole, sier Bård Vegar Solhjell til Kulturtrøkk.

– I 2007 har Kunnskapsdepartementet satset på kunst og kultur i opplæringa både gjennom oppretting av det nye nasjonale senteret for kunst og kultur i opplæringen i Bodø, og gjennom strategiplanen for kunst og kultur i opplæringen, "Skapende læring 2007-2010". Lokale ressurscenter og demonstrasjonskulturskuler er to av tiltakene i denne strategien, legger han til.

IMPONERT STATSRAÐ

– *Hvor godt kjenner du den norske kulturskolen som skoleslag?*

– Jeg er imponert over den store bredden i kulturskoletilbudet. Her får barn og unge opplæring i alt fra rockmusikk til treskjæring. Sjøl om musikkundervisninga fortsatt utgjør om lag 85 prosent, ser vi at tilbudene nå favner flere emner. Rundt 60 prosent av kulturskolene har tilbud i flere fag enn bare musikk. Det gjør at denne skolen kan appellere til mange, og speile interesseområdene bedre.

– *Bør det være en maksgrænse for skolepenger i skoleslaget?*

– Fra 1. januar 2004 ble det øremerkede tilskuddet til kulturskoler innlemmet i kommunenes inntektssystem. Vi må følge utviklinga på pris. Jeg er uroet over prisenivået i de kommunene

UROET STATSRAÐ: - Jeg er uroet over prisenivået i de kommunene som krever mest skolepenger i kulturskolen, sier den ferske kunnskapsministeren Bård Vegar Solhjell. FOTO: KNUÐ ÅSERUD / SV

som ligger høyst hva gjelder skolepenger. Regjeringa går ikke inn for makspris, men jeg vil anmode kommunene om å prioritere en lav pris.

IKKE KULTURSKOLEELEV

– *Har du selv hatt nærkontakt med en kulturskole, som elev eller foresatt?*

– Nei, jeg lærte sjøl å spille et instrument som barn, men ikke i kulturskoleregj. Nå har jeg egne barn som sikkert vil få et kulturskoletilbud i framtida.

– *Når skal du gjøre ditt første besøk i en kulturskole - og hvor?*

– Jeg skal gjeste kulturskoler, men kan ennå ikke si når eller hvor.

I Kunnskapsdepartementet skal Solhjell ha ansvar for saker knyttet til barnehage og grunnpplæring (grunnskole og videregående opplæring). Solhjell vil også ha det administrative ansvaret for Kunnskapsdepartementet, herunder ansvar for lønns- og driftsbudsjettet.

EU-prosjekt åpent for norske musikk lærere

GÖTEBORG: Et nytt musikkpedagogisk EU-prosjekt innen Leonardo da Vinci-programmet kan også norske kulturskolepedagoger ta del i. Norsk kulturskoleråd er inne som partner i prosjektet som er initiert fra Sverige.

TEKST: EGIL HOFSLI
FOTO: BÅRD HESTNES

Prosjektet fokuserer det å integrere gehørspill og improvisasjon med notelesing på et enkelt og naturlig vis, fra nybegynneren til den profesjonelle musikeren. Det er en skandinavisk nestor innen nettopp dette feltet, universitetslektor Lennart Winnberg, som er prosjektleder for det som har fått tittelen "Integrated teaching methods".

– Prosjektets mål er å utvikle framtidens musikkpedagogikk. Dette skal skje i samarbeid med musikk lærere innen dette feltet og prosjektets sju europeiske partnerorganisasjoner og partnerskoler i seks ulike land. Dette kommer trolig til å få stor betydning for både de helt yngste elevene som nettopp har begynt på kulturskolen til pensjonister som synger i amatørkor, sier Winnberg.

Prosjektet er toårig og ble innledet med et seminar ved Högskolan för scen og musik, Göteborgs universitet, 17. november. Der fortalte neurolog og dosent Jan Fagius om hva som hender i hjernen når vi musiserer, en nokså viktig kunnskap for alle kategorier musikk lærere. Neste år blir det seks seminarer til, disse holdes rundt om i de involverte EU-landene, ingen i Norge altså.

NORGE MED

De involverte landene foruten Sverige og Norge er Danmark, Finland, Nederland, Storbritannia, Sveits og Tyskland. Fra norsk side er ingen musikk institusjoner involvert, men Norsk kulturskoleråd er inne som partner, og har blant annet sørget for at Brazz Brothers skal holde ett av seminarene (i september neste år, samme todagersseminar både i Sverige og Danmark).

– Det er mulig for norske kulturskoler å delta med pedagoger på alle seminarer som inngår i prosjektet. Her er det kurs- og foredragsholdere på veldig høyt nivå, så det er mye å hente for den som ønsker faglig påfyll innen dette emnet, sier Bård Hestnes, fagkoordinator for musikk i Norsk kulturskoleråd.

PROSJEKTLEDELSE: Svenske Lennart Winnberg (t.h.) er prosjektleder, Erik Tangvold fra Larvik er med i prosjektledergruppa.

Norske kulturskoler som ønsker å sende deltakere må selv betale reise- og overnattingsutgifter knyttet til en slik deltakelse. Det er ingen deltakeravgift.

UTFORDRER GAMLE SANNHETER

Dette EU-prosjektet er et såkalt Transfer og Innovation-prosjekt, og skal få til samarbeid mellom pedagogiske institusjoner og organisasjoner i åtte land. Winnberg vil at prosjektet skal utfordre deltakerne til å teste ut holdet i gamle "sannheter", avklare om det fins mot til å teste nye undervisningsmetoder og finne ut hvordan et slikt fornyelsesarbeid kan gjøres på enklest mulig vis.

– Målet er å skape et forum som preges av inspirasjon, kreativitet og tillit der vi sammen kan utvikle framtidens musikkpedagogikk, sier Lennart Winnberg.

Ønsker du å vite mer om prosjektet - og kanskje melde deg på seminar - kan du titte innom www.hsm.gu.se/teaching_methods. For øvrig kan Bård Hestnes også kontaktes for utfyllende informasjon på telefon 73 56 20 24 eller på e-post: bard.hestnes@kulturskoleradet.no

Savner likestilling i kulturskolen

BØ: Det er deprimerende at det tenkes så lite på likestillingstiltak i kulturskolen når man vet at de instrumentvalgene som barna gjør i første klasse vil gjenspeile seg senere i musikklivet.

TEKST OG FOTO: EGIL HOFSLI

Det sier forsker på Høyskolen i Telemark, Anne Lorentzen (bildet), i en kommentar til www.nrk.no om resultatet av en undersøkelse Oslo musikk- og kulturskole har gjennomført en undersøkelse blant sine elever. En undersøkelse som viser markerte forskjeller mellom kjønnene hva gjelder instrumentvalg.

Bak undersøkelsen står rektor ved Oslo musikk- og kulturskole, Olav Kjøk. Selv om ingen før har sett på kjønnsfordeling på instrumentvalg, er han ikke overrasket over resultatene. Men han ser det ikke som problematisk at nesten ingen gutter velger strykeinstrumenter.

– Hovedutfordringen er at alle som vil skal få en plass på musikkskolen, sier Kjøk.

Samtidig som disse tallene foreligger har regjeringen lagt frem en strategiplan for opplæring i kunst- og kulturskolen, der kjønnspektivet er fraværende.

– Det er deprimerende at det tenkes så lite på likestillingstiltak i kulturskolen. Jeg synes ikke det skal være nødvendig å tvinge barna til noe, men savner alternative rollemodeller til de unge, sier forsker Anne Lorentzen.

– Ser barna at kvinner kan spille slagverk eller bass, vil mange jenter bli inspirert til å velge disse instrumentene, sier Lorentzen til www.nrk.no og henviser til internasjonal forskning.

Hun mener det er naivt å tro at det først er i voksen alder at yrkesvalgene blir tatt, og at påvirkningen man blir utsatt for på musikkskolen er avgjørende for fremtidig musikkkarriere.

ATYPISK: Få jenter velger seg gitar og el-bass.

Lorentzen får støtte av Astrid Kvalbein, stipendiat ved Norges musikkhøgskole. Hun tror ikke at ting vil forandre seg av seg selv.

– Vi krever 40 prosent kvinner i det private næringslivet, men når vi vet at det nesten ikke finnes kvinnelige dirigenter eller komponister, er det ingen som reagerer. Hvis man ønsker likestilling, også i musikklivet, må kulturskolen være bevisst på dette, sier hun.

Kvalbein etterlyser politisk vilje og tiltak for å forandre på kjønnsfordelingen.

– Terskelen for å velge utradisjonelle instrumenter er veldig høy for kvinner og det utøves mye selvsensur, sier Kvalbein, og legger til:

– De få unntakene der kvinner har blitt dirigenter eller komponister skyldes at jentene har blitt lykkelig forskånet for motforestillinger som andre har møtt. Jeg ønsker tiltak i skolen, der både jenter og gutter oppfordres til å velge utradisjonelle instrumenter, sier hun.

Slik velger de instrument

Slik er kjønnsfordelingen i prosent på de ulike instrumentene i Oslo musikk- og kulturskole. Tallene er avrundet til nærmeste hele prosent.

Instrument	Gutter	Jenter
Piano	26	74
Tuba	87	13
Fiolin	20	80
Sang klassisk	5	95
Fløyte	10	90
Harpe	0	100
Gitar	69	31
Slagverk	87	13
El-bass	94	6
Horn	29	71

TYPISK: Jentene er i suverent flertall på piano og stryk.

MASKELEK: Fra verkstedkurset "Lek med masker", som ble ledet av Kirsti Buchanan Ulvestad.

Festlig på Fokus

TROMSØ: Stor stas og mange smil på tredje nettverkssamling i Kulturskolefokus Nordland/Troms. Og festligst for flest var nok Ole Hamres åpningsforedrag om kunsten å formidle kunst.

TEKST: EGIL HOFSLI FOTO: BÅRD HESTNES

Den høyst særegne musikeren og komponisten fra Bergen, som har gjort furore som kunstnerisk leder for Festspillene i Bergens uteprogram, fremkalte mange latterkuler under sitt foredrag "Sært og populært". Han preket om det å våge å kaste seg ut i det, og gjøre det litt sære folkelig. Er du ikke kjent med Hamres finurlige verden anbefales en titt inn på www.olehamre.no.

Som musiker har han samarbeidet med blant andre Bugge Wesseltuft, Kari Bremnes, Ole Paus, Ketil Bjørnstad, Frode Alnæs, Silje Nergaard og Knut Reiersrud. Sammen med Gabriel Fliflet utgjør han duoen Fliflet/Hamre som turnerer nasjonalt og internasjonalt og holder rundt cirka hundre konserter i året. Som komponist har Hamre skrevet en lang rekke bestillingsverk samt laget musikk for film og tv.

LYTTER TIL FOLKET

Men ikke bare Hamre ble godt mottatt på utviklingsprogrammets tredje samling. Jevnt over fikk arrangøren Norsk kulturskoleråd veldig gode tilbakemeldinger på de fleste kurstilbudene.

– Vi har forsøkt å være flinke til å lytte til hva deltakerne sjøl ønsker av tilbud. Det gjorde for eksempel at vi denne gangen hadde et tilbud som kombinerte dans og teater, sier prosjektleder Bård Hestnes, og snakker om Kirsti Buchanan Ulvestads kurs "Lek med masker".

I tillegg til parallelle verkstedkurs innen flere fag – også innen ledelse, var det flere fellesøkter både i form av ulike foredrag, presentasjoner og erfaringsutvekslinger. "Den nyttige erfaringen" har blitt en programpost mange setter pris på. Denne gangen presenterte kulturskolene i Narvik, Rana, Gaivnoua (Kåfjord) og Målselv eksempler på hvordan de har lykkes med ulike prosjekt i sine kommuner.

FAGDAG NESTE

– Vi er glad for at tilbudet vi gir blir såpass godt mottatt, men vi arbeider stadig med forbedringer. Vi ser at vi trolig bør inn med litt mer "action" på samlingas siste dag, det blir litt mye teori og informasjonsformidling den dagen slik opplegget er nå, sier Hestnes.

Neste programpost i Kulturskolefokus Nordland/Troms blir fagdag i Bodø 1. februar neste år.

POPULÆRT: Musiker og komponist Ole Hamre (t.v.) holdt et åpningsforedrag som gikk veldig godt hjem hos storparten av deltakerne på nettverkssamlinga. Her sammen med prosjektleder Bård Hestnes.

FOTO: PRIVAT

Første camp i Norge

TRONDHEIM: Kultur-, freds- og utviklingsprogrammet Umoja, har hatt sin første camp i Norge. I oktober forente 70 afrikanske deltakere fra Mosambik, Sør-Afrika og Zimbabwe kunstneriske krefter og kulturell glede med norske kulturskoleelever.

TEKST OG FOTO: EGIL HOFSLI

Trondheim var første stopp, hvor de afrikanske ungdommene og deres lærere først møtte norske kulturskoleelever og -lærere fra Trondheim, Fredrikstad og Kristiansand. Campen i Norge flyttet seg så til flere deler av Norge, og varte fram til 28. oktober. Campen ble synlig for et stort publikum gjennom en rekke forestillinger og konserter. Blant annet også på NRK-tv under høstens tv-aksjon, søndag 21. oktober.

Umoja er stadig i vekst og involverer nå 17 kulturelle institusjoner i seks afrikanske land samt Norge. Det er Norsk kulturskoleråd som står for driften av programmet, som finansieres i sin helhet av Utenriksdepartementet. Det er Umoja Cultural Flying Carpet Syd (det er nettopp etablert en øst-variant med en annen profil, i Tanzania, Etiopia og Kenya) som nå besøkte Norge. Dette var det først etablerte tepet, og her jobber deltakerne sammen om å produsere forestillinger på høyt kunstnerisk nivå.

Programmet har som mål å stimulere til forståelse over kulturelle grenser, bidra til fredsbygging samt til institusjonell og individuell utvikling.

Se mer informasjon på www.umojacfc.com.

UMOJAGLIMT: Campdeltakerne viste sin kunster på en rekke skolekonserter.

Ole Christian best av de beste

ÅRETS MUSIKER: Ole Christian Haagenrud.

OSLO: Hundre av landets aller beste talenter inn klassisk musikk var nylig samlet i Oslo til tre døgn breddfulle av flotte kunstneriske prestasjoner. Pianisten Ole Christian Haagenrud fra Oslo ble kåret til Årets musiker.

TEKST OG FOTO: EGIL HOFSLI

– Jeg vet ikke helt hvor bra jeg spilte i dag, jeg bare spilte jeg, sa 18-årige Ole Christian Haagenrud til Kulturtrøkk rett etter at prisvinnerens navn var utropt i Lindemansalen på Norsk musikkhøgskole søndag 25. november. Mens gratulasjonene strømmet på fra familie, venner og konkurrenter, tok det litt tid før han helt skjønte at han hadde fått utmerkelsen som etter hvert har blitt veldig gjev å få. Før ham har utøvere som Tine Thing Helseth og Eldbjørg Hemsing fått denne utmerkelsen, utøvere som begge er i ferd med å skape seg gode internasjonale karrierer.

For den utmerkede prestasjonen Haagenrud leverte søndag ble han belønnet med spilleoppdrag ved Oslo Kammermusikk Festival neste år samt 10.000 kroner fra Norsk Tonekunstner Samfund. I tillegg blir han å oppleve på festkonserten (sendes på NRK1 1. nyttårsdag 2008) i Olavshallen i Trondheim 29. desember. På denne konserten, som Norsk kulturskoleråd og Norsk Tipping står bak, skal han spille et av Griegs lyriske stykker.

FIN ATMOSFÆRE

Ungdommens Musikkmeisterskap ble i år arrangert for sjette gang av Norsk kulturskoleråd og Norske Musikklæreres Landsforbund. Fem regionmeisterskap var avviklet før den nasjonale mesterskapsfinalen, og deltakelsen har vært svært god og nivået likeså. Den nasjonale finalen ble avviklet på meget godt vis, etter en oppskrift som gjør at deltakerne trives og får muligheten til å prestere opp mot sitt aller beste. Ikke alle kan alltid ha dagsformen på topp i en sådan stund, men også mindre gode dager "på jobben" går det an å lære veldig mye av.

Dette er uansett mesterskapet med de mange vinnerne. Her kåres ikke enere, toere osv. Her deles det ut førstepriser, andrepriser osv. Om flere utøvere oppnår samme poengsum, ja, så kan det godt bli utdelt flere førstepriser i samme klasse.

Komplett resultatliste fra den nasjonale finalen samt annet stoff om den nasjonale finalen finner du på hjemmesida www.umm.no.

GITARKOMPISER: Shruti Kar Ray og Tormund Blikra Vea fra Stavanger stilte som Duo Caracteristica.

GODT HUMØR: Saxarella fra Østfold hadde det artig som deltaker i ensembleklassen.

SØSKENBARN: Emily Hsi (t.v.) og Vivian Louise Tsui stilte begge i yngste pianoklasse samt som duo.

FLØYTIST: Hanne Sommerfelt spilte fløyte i blås klasse 2.

HØSTER LÆRDOM: Håvard Salvesen Njølstad er nysgjerrig på Linnéa Sundfær Haugs blokkfløyte.

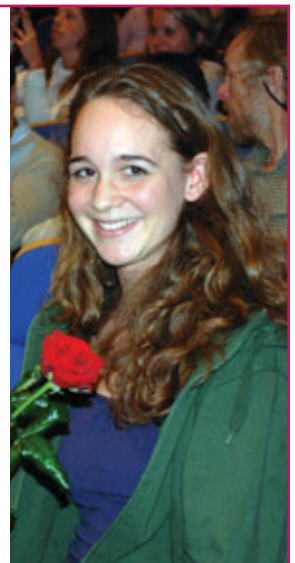
RETT FØR: Saxofonist Andras Plaian slapper av i dirigentsuiten (som fungerte som øvingsrom) rett før han skal spille.

TOPPSCORE: Miriam Bergset og Christian Hundsnes Grøvlen fra Bergen fikk 25 av 25 mulig poeng i duoklassen.

Linnéa til Gozo

Mange fine spilleoppdrag å få for førsteprisvinnere i Ungdommens Musikkmeesterskap. Blokkfløytist Linnéa Sundfær Haug (*bildet*) får tur til Victoria International Art and Music Festival på Gozo, naboøy til Malta. Andre vinnerne skal også utenlands. Saxofonist Håvard Salvesen Njølstad skal til Jeunesse musical i Spania. Duoen Miriam Bergset (fiolin) og Christian Hundsnes Grøvlen (piano) skal holde konsert i Ljubljana i Slovenia. Ellers venter det spilleoppdrag for vinnerne blant annet i forbindelse med musikkfestivaler både i Oslo, Trondheim, Bergen, Troms, Harstad.

NYTT JULESTOFF!

Nicolae Bogdan: JULEFEST MED

Trompet 1-2

Fiolin 1-2

Til hvert hefte hører CD med morsomme og varierte komp. som gjør både øving og fremføring spennende. For hvert instrument utgis det 2 hefter.

1. heftet begynner med de melodiene som er teknisk enklest og er mest kjente
2. heftet inneholder melodier som har noe mer utfordring i teknikk og rytme.

Det er lagt vekt på at arrangementene skal være godt tilrettelagt for de forskjellige instrumentene og ikke minst oversiktelige og lette å lese.

De fleste melodiene er arrangert som duetter, men kan selvfølgelig gjerne spilles solo.

Kr. 249.-

Per Egil Knudsen

To musikkteaterstykker for barn som egner seg ypperlig til juleavslutningen.

SKOMAKEREN OG NISSENE

m/ CD komp

Pakke med 1 Lærehefte, 7 Rollehefter og 10 Sanghefter, kr. 500.-

EN SKUMMEL NISSEHISTORIE

m/ CD

Pakke med 1 Lærerhefte 12 Elevhefter/sanghefter, kr. 500.-

DESEMBERSANGER

24 sanger hentet fra TV-film og teater, arrangert av Åse Söderqvist-Spring.

Hefte skiller seg fra andre julehefter med melodialaget. Her finner man sanger som har dukket opp de siste årene og funnet en plass blant de mer tradisjonelle sangene vi forbinder med julehøytiden. Melodiene er bl.a. hentet fra Jul i Blåfjell, Jul på Månetoppen, Lady og Landstrykeren, Putti, Plutti Pott, Julemorgen, Askepott, Reisen til Julestjernen

Vi sakser fra anmeldelse av Bjørg Julsrud Bjøntegaard:

Stykkene er i hovedsak tilpasset elever på mellomnivå. Arrangementene er enkle og tiltalende, samtidig som de klinger godt. Hefte er dermed en flott og annerledes tilvekst til den julemusikken som allerede finnes på markedet.

Kr. 175.-

For en komplett oversikt over våre julenoter besøk vår hjemmeside.

OBS ny nettbutikk: www.musikk-huset.no

MUSIKK-HUSETS FORLAG A/S

– OSLO –

Notebestillinger pr. tlf gjøre gjennom vår felles distribusjonsavdeling i Norsk Musikforlag, tlf. 23 00 20 20, fax 23 00 20 11

Svensk tanke om felles nordiske kulturskoledager

STOCKHOLM: Norske kulturskoleansatte har Kulturskoledagene som viktig arena for faglig påfyll. I Sverige har en noe tilsvarende i KMHs Pedagogdagar. Fra svensk hold blir det nå luft et en idé om et felles arrangement i samme gate.

TEKST: EGIL HOFSLI FOTO: BÅRD HESTNES

Prosjektlederen for KMHs Pedagogdagar 2007, Peder Hofmann, framsatte den ideen overfor Norsk kulturskoleråds utsendte på arrangementet; Bård Hestnes. Som rådets fagkoordinator i musikk var han i Stockholm for å speide etter dyktige foredrags- og kursholdere som egner seg for benyttelse også i Norge.

- Tanken om et felles norsksvensk arrangement er jo i utgangspunktet interessant. Men det fins også noen betenkeligheter. Blant annet størrelsen på arrangementet. Vi har jo hatt 500 deltakere på Kulturskoledagene på det meste, og vet hvor krevende det kan være, så et enda større arrangement hva gjelder deltakere, kan bli vel utfordrende, sier Hestnes.

FEMTE GANGEN

Det er altså Kungliga Musikhögskolan arrangerer Pedagogdager for svenske kulturskoleansatte. 300 pedagoger og ledere deltok denne gangen, på det femte arrangementet i rekken.

Arrangementet i Stockholm har flere arrangementstekniske likheter med Kulturskoledagene i Norge. Også her får det flere kurstilbud parallelt, åtte på det meste. I tillegg fellesforedrag og musikalske innslag. Men ulikheter fins også. KMHs Pedagogdagar omhandler bare tilbud innen musikkfaget. Deltakerne må sjøl ordne overnatting og bespisning.

FANT GODE KANDIDATER

Bård Hestnes fant flere kandidater som kan egne seg til tilsvarende bruk i Norge, både på Kulturskoledagene og i de to programmene Norsk kulturskoleråd står bak; Kulturskolefokus og Kreativt Oppvekstmiljø (KOM!). Blant dem hovedforedragsholderen Teo Härén som snakket om verdien og viktigheten ved å være kreativ.

Temaet for hele arrangementet var for øvrig "Utvalgte sannheter – nye veier!".

- VIKTIG KREATIVITET:

Hovedforeleser Teo Härén (t.v.) snakket om viktigheten av det å være kreativ. Her sammen med arrangementsansvarlig Peder Hofmann fra KMH.

"Play Along" for begynnere!

Nytt hefte med Play Along-musikk for begynnere. Hftet inneholder 75 små stykker; alle er innspilt med melodistemme og komp på medfølgende CD.

Musikken er kjente barnesanger, sangleiker og andre sanger fra inn- og utland. Sangene er ordnet i en systematisk progresjon - starter helt på begynnernivå og så stiger vanskegraden langsomt utover. Flott supplement til læreboka!

Hftet er foreløpig utgitt for klarinett i C, klarinett i Bb, trompet/kornett i Bb og althorn i Eb.

For mer informasjon og bestilling, gå til www.bruksmusikk.no

Best av 414!

VAKSDAL: I vår gjennomførte Vaksdal kulturskule et prøveprosjekt med undervisning i skapende skrijving. Reidun Elise Foldøy (36) var med på kurset, og ble nylig kåret til vinner av en novellekonkurranse i fagtidsskriftet "Vinduet". Hun hadde 413 konkurrenter å beseire.

TEKST: HEGE ARSTAD

Reidun Elise Foldøy meldte seg på kurset skapende skrijving fordi hun syntes kurset virket spennende. Hun har skrevet siden hun var liten, men skrijvingen har alltid vært å betegne som en hobby. Det kan det bli en forandring på nå. Foldøy gikk til topps med novellen "Den store dagen" i det kjente litteraturtidsskriftet Vinduets novellekonkurranse, hvor juryen besto av forfatterne Jan Kjærstad, Johan Harstad og Henrik H. Langeland (sistnevnte også redaktør i Vinduet) i juryen.

UTLØSENDE FAKTOR

– Det er klart at kurset ved kulturskolen har betydd veldig mye. Læringen har vært et fantastisk verktøy og en utløsende faktor for skriveprosessen, sier Foldøy, som roser både kursleder Henning Bergsvåg og medelever for blant annet gode skriveoppgaver, diskusjoner rundt oppgaveløsningen samt konstruktive tilbakemeldinger.

Da Foldøy meldte seg på kurset i vår, ante hun neppe at hun noen måneder senere skulle lese sin egenproduserte novelle foran 300 tilhørere i Litteraturhuset i Oslo. Siden hun stakk av med førstepremien på 15.000 kroner, har oppmerksomheten rundt henne vært stor fra både kjente og ukjente.

– Utrolig morsomt og overraskende, sier Foldøy. De som har lest "Den store dagen," er ikke overrasket. Det er en ytterst velskrevet novelle, med uforutsigbar slutt, og som forteller mye om tiden vi lever i, eller som Foldøy selv sier: - Om enkeltindividets forventninger og utfordringene en står overfor for å gjøre plass til individet i et parforhold.

Som forfattere flest, ønsker ikke Foldøy å si så mye om skriveprosjektet hun jobber med nå.

– Jeg kan røpe såpass at jeg har vært i kontakt med et forlag og at jeg jobber med en novellesamling, sier "novellemesteren".

GA MERSMAK: Reidun Elise Foldøy tok kurs i skrivekunst ved Vaksdal kulturskule og fikk suksess med det. Nå er hun i gang med egen novellesamling.

FOTO: PRIVAT

PERMANENT TILBUD

Reidun Elise Foldøy vokste opp på Osterøy, har hovedfag i pedagogikk og jobber på Åstveit skole i Bergen. Hun har lenge hatt lyst til å ta et kurs i skapende skrijving, men tilbudet for skrivesugne forfatterspirer har inntil i vår vært å anse som ikke-eksisterende i hjemtraktene til den unge kvinnen. Rektor Geir Morten Hansen ved Vaksdal kulturskule var klar over tomrommet, og ved hjelp av blant annet utviklingsmidler fra Norsk kulturskoleråd, ble prøveprosjektet virkelighet.

– Vi ønsket å fremme et nytt uttrykk, og innledet samarbeid med Vaksdal folkebibliotek våren 2007. Med forfatter Henning Bergsvåg som lærer, hadde vi 20 påmeldte elever fra 16-årsalderen og oppover, sier rektor Hansen. Prøveprosjektet blir nå videreført som permanent tilbud ved Vaksdal kulturskule.

Merk: Vinnerbidraget til Foldøy, samt de ni andre finalistene kan du lese i et spesialnummer av Vinduet.

– Kultur-Norge uten god prosjektledelse

OSLO: Det mener Nordisk Institutt for Scene og Studio (NISS) og lanserer skreddersydd prosjektlederutdanning.

TEKST: EGIL HOFSLI

Dette er landets eneste prosjektlederutdanning som tar utgangspunkt i kulturfag, men som også fokuserer på økonomi, ledelse og markedsføring.

– STORT BEHOV

– Kultur-Norge har et stort behov for denne type kompetanse. Det er for få personer i lederposisjoner som er dyktige både på administrasjon og gjennomføring av kulturprosjekter, sier Jørgen Gjerdrum, administrerende direktør ved NISS.

Utdanningen lanseres i høst og skal utvikle prosjektledere til forskjellige deler av kulturlivet. Studentene blir forberedt på jobber innen musikk, teater, festivaler og events. Det fokuseres på praktisk tilnærming til kulturlivet, men teoretiske, økonomisk-administrative fag står også på timeplanen.

MANGEL PÅ GOD ADMINISTRASJON

– Studentene skal jobbe innen kulturlivet, så utdanningen har en solid forankring i kulturfag. Det gis grundig innføring i hele bredden av kulturlivet. Samtidig er det essensielt å tilby "hardere" fag. Prosjektledelse handler mye om administrasjon, økonomi, prosjektstyring og markedsføring, noe det skorter på i kultur-Norge, sier Gjerdrum.

Han mener årsaken kan være en mangel på relevant, formell utdanning hos personer i lederposisjoner.

– Det er en tendens til å undervurdere hvilke kompetanseområder en person i en slik stilling bør dekke. En ting er å bygge et kulturhus, noe helt annet er å ha kunnskap om å drive fram prosjektet. Kulturprosjekter handler også om økonomisk

NYTT TILBUD: Fagsjef Marit Grindvold og direktør Jørgen Gjerdrum kan stolte tilby prosjektlederutdanning med utgangspunkt i kulturfag.

FOTO: NISS

styring, sier Gjerdrum. Derfor får studentene kunnskap om økonomistyring, markedsplaner og avtaler som regulerer bransjen.

TVERRFAGLIG KULTURKOMPETANSE

Fagsjef Marit Grindvold forklarer at studentene vil dra nytte av studiets nærkontakt med bransjen og samarbeid med skolens kreative utdanninger. Blant annet får de være prosjektledere når skuespillerutdanningen setter opp stykker, eller når det arrangeres konserter. NISS tilbyr også relevante praksisplasser og kjente gjesteforelesere.

– Vi er en "kulturskole" hvor de elleve utdanningene samarbeider tett. Dette gir studentene en spesiell, tverrfaglig kulturkompetanse som kommer godt med når de skal ut i jobb, sier Grindvold.

Prosjektlederutdanningen på NISS er i dag en toårig fagutdanning, og skolen ser på mulighetene for påbygning til en bachelorgrad. Les mer på www.niss.no.

Rektor i medvind

Navn: Mardon Åvitsland

Alder: 49 år

Stilling: Rektor ved Bergen kulturskole

Aktuell: Temmelig fersk i jobben, begynte 1. september

BERGEN: Han kan fortsatt huske synet, lukten, smaken og lyden av sin første trompet. Han har tjue års fartstid som kulturskole-erektor, og har aldri opplevd budsjettkutt!

TEKST: HEGE ARSTAD

Som barn satt Mardon Åvitsland på første benk da det ble holdt julekonserter i en smekkefull kirke i hjembygden Lyngdal. – Jeg ble øyeblikkelig grepet. Alle folkene, den nydelige sangen og musikken og dirigentenes flotte gestikuleringer. Jeg var overbevist om at dirigenten for mannskorset, som også var direktør på hanskefabrikken, hadde magiske hender, sier den temmelig ferske rektoren ved Bergen kulturskole.

Til jul håpet tiaringen han at det ville ligge en trompet under juletreet. Da gutten pakket opp en skinnende blank trompet var gleden enorm. Med ny trompet ble det medlemskap i skolekorpset og etter fire års øving: solistoppdrag ved den store julekonserten i fullsatt kirke. Et magisk øyeblikk i unge Åvitslands liv.

TIDLIG DIRIGENT

Et dirigentkurs rundt konfirmasjonsalderen ga mersmak. Tross ung alder ble han dirigent for juniorkorpset og hjelpe-dirigent i et kor samt musiker i flere grupper. Senere gikk det slag i slag. 16 år gammel forlot Mardon Lyngdal til fordel for den da nyetablerte Toneheim folkehøgskole ved Hamar

– Det var der jeg lærte om kommunale musikk-skoler. Min lærer Ole Egil Torp hadde jobbet ved Trondheim kommunale musikk-skole under ledelse av Kåre Opdal og fortalte om denne nye typen skole som var under utvikling flere steder. Jeg tenkte umiddelbart; det er musikk-skolelærer jeg skal bli, sier Åvitsland.

På veien fram til det yrket ble det blant annet trompetundervisning hos professor Harry Kvebæk og teoriundervisning ved konservatoriet i Kristiansand.

Musikkonservatoriet var samlokalisert med musikk-skolen under ledelse av Jørg Johnsen, som var med på å grunnlegge Norsk kulturskoleråd.

– Jeg husker nyhetsbrevene til norske kulturskoler som Johnsen produserte egenhendig i hustrykkeriet i musikk-skolens kjeller. Et tettskrevet A4-ark var forløperen til dagens Kulturtrøkk, forteller Åvitsland.

I Kristiansand symfoniorkester ble Mardon kjent med orkestermusikken og reiste deretter sammen med sin sangerkone, Bjørg Solsvik, til London for å studere ved Guildhall School of Music and Drama. Deretter vendte ekteparet nesene hjemover til Mandal for konserter, undervisning og dirigering. Senere ble det korpssjef ved North Western University i Chicago. Her fikk han sin mastergrad med John Paynter som lærer.

REKTORDEBUT I SØR-ODAL

20 år har gått siden Mardon Åvitsland fikk sin første musikk-skole- rektorjobb i Sør-Odal kommune. Siden den gang har han vært rektor ved Hamar musikk-skole og Askøy kulturskole hvor han har tilbrakt de siste elleve årene.

– Å utvikle kulturskolen med tilbud innen de nye fagene har gitt meg mye glede. Det var et klokt grep å gjøre norske musikk-skoler til kulturskoler. Samtidig må et tradisjonsrikt musikk-kliv utvikles videre. Jeg har arbeidet i sterke korpsskoler, og har alltid lagt vekt på å utvikle nye modeller for samarbeid mellom skolekorpset og kulturskole. Her ser jeg fortsatt mange utfordringer og muligheter, sier Mardon Åvitsland.

At kulturskolen har hatt en rivende utvikling siden Mardon Åvitsland startet som lærer for 25 år siden, er det ingen tvil om.

– Mandal musikk-skole var fire år da jeg kom dit. I Hamar startet skolen fem år før jeg fikk jobben som rektor. For tjue år siden hadde jeg en følelse av å drive pionerarbeid som rektor i Sør-Odal. Det frivillige musikk-kliv på den ene side og grunnskolen på den andre var begge ganske skeptiske til musikk-skolen. Det frivillige musikk-kliv forsto i liten grad betydningen av utdanning, og behandlet ofte velskolerte musikere og pedagoger likt med amatører med hensyn til lønn, sier bergensrektoren.

– ET PRIVILEGIUM

– Det oppleves som et privilegium å være kulturskole- rektor i denne kulturbyen. Bystyret har vedtatt at kulturskolen skal utvides. Målet er 9000 elever innen 2012. Det blir en stor utfordring.

PRIVILEGIUM: – Det oppleves som et privilegium å være kulturskolerektor i kulturbyen Bergen, sier Mardon Åvitsland, fersk rektor ved Bergen kulturskole.

FOTO: PRIVAT

dring å tilby alle elevene kunstnerisk og pedagogisk forsvarlig undervisning. Kvalitet er så absolutt like viktig som kvantitet, slår kulturskolerektoren fast. – For å gi gode læringsmiljø for våre elever, må vi også ha gode arbeidsmiljø for våre lærere. Å være en god leder for kulturskolens 150 ansatte, er noe som opp- tar meg. Det er viktig at alle har det bra i jobben.

I sine 20 år som kulturskolerektor har Mardon Åvitsland aldri opplevd budsjettkutt. – Jeg har alltid hatt god dialog med lokal- politikerne. Vi har hatt gode planprosesser, og kulturskolen har fått arbeidsro til å gjennomføre planene. Å spille på den lokal-

politiske arenaen er svært viktig for kulturskoleledere. Det er kommunene som har stått for utbyggingen og det meste av finansieringen. Selv i tiden med øremerket tilskudd fra staten, var det kommunene som tok den største regningen, sier Åvitsland.

Ett av Åvitslands overordnede mål for rektorgjeringen er å utvikle kulturskolen til et lokalt, kulturelt ressurscenter. – Vi må finne frem til skolens sterke sider, og vise hva vi kan tilføre samfunnet. Bergen kulturskole har mye å tilføre samfunnet. Dersom vi også kan være modell og inspirasjon for andre kulturskoler, er det selvsagt bra, avslutter Mardon Åvitsland.

HALLO BODØ, STJØRDAL, VOSS OG 116 TIL:

– Gi talenter sjansen til Drømmestipendet!

HAMAR: Årlig deles det ut én million kroner til unge kulturutøvere gjennom Drømmestipendet. Mange kommuner ser dette som en flott mulighet og søker årlig. Men 119 kommuner har ennå ikke gitt sine talenter denne sjansen én eneste gang.

TEKST OG FOTO: EGIL HOFSLI

Det synes stipendutdelerne Norsk kulturskoleråd og Norsk Tipping er rart, og utfordrer nå spesielt disse til å velge sine kandidater og sende inn en søknad til Drømmestipendet 2008 innen søknadsfristen 22. februar 2008.

– Dit er det jo et stykke tid ennå. Men hvorfor ikke gjøre denne positive jobben allerede nå før jul, før den går i glemmeboka? Vi synes en hver ordfører og kulturskolerektor må se glede i å kunne glede en ung kulturutøver med å gi vedkommende sjansen til å få et stipend på 10.000 kroner til å videreutvikle seg innen det hun holder på med, sier Drømmestipendets prosjektleder; Lars Emil Johannessen.

– ALLE BØR SØKE!

Han presiser at selv om en nå veldig sterkt ønsker søknader fra de kommunene som aldri har søkt før, er kommuner som tidligere har søkt - og kanskje allerede har fått en stipendmottaker i sine rekker - like velkomne til å søke på nytt for nye talenter.

FOTO: ARNE NORDTØMME

FIKK DRØMMESTIPENDET: Jazzmusikeren Felix Peikli.

Det er nå femte gang Drømmestipendet skal utdeles. Hundre stipender skal gå til enkeltpersoner eller grupper i alderen under 25 år. Mottakerne behøver ikke være super-talenter eller ha markert seg verken nasjonalt eller regionalt med sitt talent ennå. Det holder at de viser talent og iver etter å bli bedre innen det kulturelle uttrykket de sysler med.

– Vi er sikre på at alle norske kommuner har talenter som fortjener et slikt stipend. Så da håper vi virkelig at den som har muligheten til å gi dem denne muligheten, vitterlig gjør det, sier Johannessen.

FIKK DRØMMESTIPENDET: Fiolinisten Eldbjørg Hemsing.

FOTO: PRIVAT

FIKK DRØMMESTIPENDET: Turntableisten Final.

KULTURSKOLEREKTOR VIKTIG

Og den som har muligheten til å glede noen ved å foreslå en kandidat, er kommunens kulturskolerektor. Denne kan alene eller i samråd med andre, velge ut kommunens kandidat til Drømmestipendet 2008. I flere kommuner involveres både ordfører og rådmann seg i saken, eller rektor velger seg en mer faglig skolert jury til å velge rett kandidat.

– Men alle som vil kan jo tipse rektor om gode kandidater, sier Johannessen og håper at både kulturskolerektorer og andre som vet om gode kandidater tipser kulturskolerektorene om dette. Mottakere av Drømmestipendet behøver heller ikke være kulturskoleelever.

Selve utdelingen av Drømmestipendet 2008 skjer 5. juni, under høytidelige seremonier der kommunenes ordførere gjerne er til stede og står for selve stipendutdelingen. Men allerede 1. april 2008 går det glade budskap ut til de hundre som blir stipendmottakere neste år.

– Men nå først oppfordrer vi alle landets kulturskolerektorer om å sende oss forslag på sine kandidater innen 22. februar 2008, sier Johannessen. Han ønsker seg en kort beskrivelse av kandidaten og digitale vedlegg som dokumenter kandidatens talent. Brev med mer detaljert informasjon om Drømmestipendet 2008 går i disse dager ut til alle kulturskoler og andre skoler i hele landet.

Kommunens forslag sendes: Norsk kulturskoleråd, Drømmestipend 2008, 7491 Trondheim

Navnene på mottakerne av Drømmestipendet 2008 blir offentliggjort 5. juni 2008 kl. 11.00 på www.kulturskoleradet.no.

FOTO: LENA LAHTI

FIKK DRØMMESTIPENDET: Bandeonist Andreas Rokseth.

Disse har ennå ikke søkt Drømmestipendet

119 norske kommuner har til gode å gi sine unge kulturtalenter sjansen til å bli mottakere av 10.000 stipendkroner. De 119 er følgende:

Akershus: Aurskog-Høland, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad.

Aust-Agder: Birkenes, Iveland, Lillesand. **Buskerud:** Flå, Hurum, Modum, Sigdal. **Finnmark:** Berlevåg, Båtsfjord, Gamvik, Hasvik, Kautokeino, Kvalsund, Lebesby, Loppa, Porsanger. **Hedmark:** Alvdal, Elverum, Follidal, Os. **Hordaland:** Os, Austheim, Bømlo, Eidsfjord, Fedje, Masfjorden, Modalen, Stord, Sveio, Ulvik, Voss, Øygarden.

Møre og Romsdal: Averøy, Giske, Norddal, Rauma, Sande, Sandøy, Smøla, Stordal, Stranda, Sula, Tingvoll. **Nord-Trøndelag:** Flatanger, Levanger, Lierne, Mosvik, Namdalseid, Nærøy, Røyrvik, Stjørdal. **Nordland:** Bindal, Bodø, Grane, Meløy, Røst, Træna. **Oppland:** Etnedal, Lom, Sel. **Rogaland:** Bjerkreim, Bokn, Kvitsøy, Lund, Rennesøy, Sokndal, Suldal, Utsira, Vindafjord.

Sogn og Fjordane: Førde, Gaular, Gulen, Høyanger, Jølster, Luster, Lærdal, Naustdal, Solund, Vik, Vågsøy, Årdal. **Sør-Trøndelag:** Hemne, Hitra, Rennebu, Rissa, Selbu, Skaun, Snillfjord, Tydal, Ørland. **Telemark:** Siljan, Tokke. **Troms:** Balsfjord, Berg, Bjarkøy, Dyrøy, Ibestad, Karlsøy, Kvæfjord, Kvænangen, Lenvik, Nordreisa, Skjervøy, Skånland, Svalbard. **Vest-Agder:** Sirdal, Vennesla.

Vestfold: Andebu, Stokke. **Østfold:** Aremark, Eidsberg, Hvaler, Marker, Rømskog, Råde.

FOTO: PRIVAT

FIKK DRØMMESTIPENDET: Rockbandet The Young Ones

DEBATT:

Kultur gir oss en bedre skole

Den norske skolen er i krise. En femdel av elevene som går ut av vår tiårige skolesystem kan ikke lese og skrive tilfredsstillende. Men er det mengden fag eller innholdet i fagene som er problemet? Bli ikke å tilby flere timer norsk og matematikk til noen som strever med faget som å gi mer grøt til en som ikke liker grøt? Er det ikke på tide å se på oppskriften, eller om det burde tilbys noe ved siden av?

En helt alminnelig elev i den norske skolen vil i løpet av sine ti år i skolen få opplæring i norsk i 1631 klokketimer. Dette tilsvarer 217 vanlige arbeidsdager, eller drøyt 43 arbeidsuker. Å påstå at dette er for lite til å lære noe så grunnleggende som å lese og skrive gir en helt ny mening til begrepet ineffektivitet. Men hva om vi nå tar inn over oss hva nyere forskning sier oss om læringsutbytte, om motivasjon og om hva som beviselig hjelper oss til å bygge en ny og bedre skole med motiverte og kreative elever?

I 2004 gjennomførte UNESCO, med professor Anne Bamford som leder, en stor internasjonal undersøkelse på hvilke effekter kunst- og kulturundervisning har på hele grunnopplæringen, på lokalsamfunnet og på elevenes sosiale og personlige utvikling. Det denne undersøkelsen ettertrykkelig slår fast er at god undervisning i kunst og kultur har store positive effekter hos barn og unge i skolen.

Dessverre har bare rundt halvparten av de som underviser i estetiske fag i ungdomskolen kompetanse i de fagene de underviser. Dette er meget beklagelig, spesielt når UNESCO-undersøkelsen nå slår fast at dårlig undervisning i kulturfag har en direkte negativ effekt på barns kreativitet og selvtillit. Ikke bare er det sløsing med tid og penger å sette ufaglærte lærere til å undervise i kulturfag, det er også ødeleggende for barna. Barn og unge som får en negativ opplevelse med kulturundervisningen får ødelagt kreativitet og selvtillit, og skoletrivselen blir mindre.

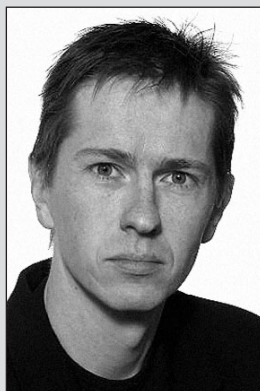
På ungdomskolen skal det nå settes et minstekrav til kompetanse for å få lov til å undervise i norsk, matematikk og språk. Et ypperlig grep som helt klart vil øke kvaliteten i under-

visningen. Men med bakgrunn i det som kulturlivet alltid har visst, og som denne rapporten nå så ettertrykkelig bekrefter, må konklusjonen bli at de samme kravene til kompetanse må gjøres gjeldende for alle fag i ungdomsskolen, og selvfølgelig også da for de estetiske fagene.

I dagens allmennlærerutdanning er ingen estetiske fag obligatoriske. Dette er høyst beklagelig. For at skolen skal være i stand til å fylle sin rolle som formidler av kulturarv, allmenndannelse, verdier og kunnskap, kan vi ikke utdanne lærere uten grunnleggende ferdigheter og kunnskaper innenfor estetik, kunst og kultur. Det må derfor skapes et større rom for estetikk i allmennlærerutdanningen.

Vi har nå en genuin mulighet til å sette et tydelig estetisk varemerke på den norske skolen. Et estetisk varemerke som beviselig vil gjøre all undervisning mye bedre, både for elevene, for skolen som læringsarena og for lokalsamfunnet. Gjennom *undervisning i* og *undervisning gjennom* estetiske fag vil vi kunne utdanne unge mennesker med nyskapende tanker, kreative hjerner og med en økt entusiasme for læring og for livet.

Og om vi likevel ikke greier dette kulturelle kunnskapsløftet, kan vi alltid trøste oss med Bruce Springsteens ord om læringsutbytte: "We learned more from a three minute record, than we ever learned in school".

INNLEGG VED:
HANS OLE RIAN
NESTLEDER I MUSIKERNES
FELLESORGANISASJON

Quintus' tredje cd

TRONDHEIM: Både band og pedagogisk team. Ikke mange i Norge sysler med sånne kombinasjoner, men Quintus gjør det. Og i høst er gjengen med base i Trøndelag cd-aktuelle igjen.

TEKST: EGIL HOFSLI

Mange som har vært på kurs i Norsk kulturskoleråds regi, har fått oppleve Quintus i begge deres roller. På den nye cd-en "Nuewje" er de "bare" utøvende musikere.

I 2005 startet Quintus et samarbeid med den samiske musikeren Frode Fjellheim. Siden den samarbeidet blitt repetert ved flere ulike anledninger. Arrangementer av joik er i dag blitt en del av bandets standardrepertoar. Og samspillet med Fjellheim, arbeidet med joik og den samiske musikktradisjon er hovedinspirasjonskilden til musikken på den nye cd-en. Her får du høre tradisjonsjoiker samt bandets egne komposisjoner inspirert av det samiske tonespråk.

Quintus er et profesjonelt ensemble bestående av fem blåsere og én slagverker. Besetningen har skiftet litt, men skal sesongen 2007-2008 være:

Bjørn Erik Heggli (trompet/flygelhorn) Morten Schrøder (trompet/flygelhorn) Bendik Giske (tenorsaxofon) Elisabeth Fossan (trombone) Daniel Herskedal (tuba) Stian Lundberg (trommer). Giske og Lundberg er vikarer.

Quintus sier sjøl de spiller humor- og stemningsfull egenarrangert/-komponert musikk basert på folkemusikk fra inn og utland. Samtlige i bandet er musikkutdannet og har bred erfaring fra ulike musikalske og pedagogiske sammenhenger.

SAMISK-INSPIRERT: Tredje cd fra Quintus har samisk preg fra ende til annen.

FOTO: PRIVAT

KULTURTRØKK

- informasjonsblad utgitt av Norsk kulturskoleråd

Ansvarlig utgiver: Norsk kulturskoleråd
sentralbord: 73 56 20 00 - telefaks: 73 56 20 01
postadresse: 7491 Trondheim
besøksadresse: Høvringen gård, Bynesveien 60

Redaktør: Egil Hofslid
kontortelefon: 73 56 20 15 - mobiltelefon: 908 35 229
e-post: egil.hofslid@kulturskoleradet.no

Annonseansvarlig: Katrine Helgesen
Mobiltelefon: 909 03 015 - telefaks: 73 56 20 01
e-post: katrine.helgesen@kulturskoleradet.no

Annonsemateriell: Bladet er i A4-format. Vi tar imot annonser via e-post, på formaterede disketter og cd-rom, i manuskripts form eller som negativ, speilvendt film med 48 linjers raster

Annonsepriser:
1/1 side, svart/hvitt: kr. 2800,-
1/1 side, farger: kr. 4200,-

1/2 side, svart/hvitt: kr. 1800,-
1/2 side, farger: kr. 2800,-
1/4 side: kr. 1200,-

Gode rabatter: Gis om flere innrykk er aktuelt

Annonsefrist: 14 dager (to uker) før utgivelsesdato

Utgivelser i 2008:
Nr. 1 Dato uklar, men utgivelsen kommer i første kvartal

Opplag: 5.200 eksemplarer

Abonnement: Vi fordeler gratis eksemplarer til landets kulturskoler. Men alle som vil kan abonnere. Ta kontakt for tilbud

For bestilling: Send e-post til post@kulturskoleradet.no eller ring 73 56 20 00

”Magisk” logikkhjelp

OSLO: Å forstå slektskapet mellom toner og tonearter kan være utfordrende. MagiQuint er hjelpemiddelet som kanskje kan hjelpe deg til å skjønne mer av logikken i den tonale musikken.

TEKST OG FOTO: EGIL HOFSLI

Iallfall tror skaperne og utgiverne av produktet det. Margrete Smit Ellis, interiørarkitekt og smykkedesigner og tidligere lærer innen visuelle kunsthøgskolen, har sjøl mottatt pianoundervisning både som barn og voksen, men har stort sett spilt etter gehør.

– På grunn av teorivegring forsto jeg lite av logikken i den tonale musikken. Det resulterte i at jeg som voksen tok tak i problemet og utviklet av ren nødvendighet MagiQuint, sier Margrethe Smit Ellis.

– Jeg håper MagiQuint kan hjelpe andre musikkinteresserte som trenger støtte av den visuelle læreveien, slik at de ikke gir opp teorien for tidlig, sier hun.

VISUALISERING

MagiQuint er rent fysisk en liten pappsak bestående av fem sirkelrunde pappskiver, den største med tekstinnhold på begge sider. MagiQuint visualiserer med farger sekund- og kvintsirkelen, og er ment som et verktøy for pedagoger, studenter og elever i musikkundervisning og som et supplement til musikkteorbøker. MagiQuint AS står som utgiver, med Musikk i skolen som samarbeidspartner.

– Med MagiQuint har vi som intensjon å gi deg en introduksjon til byggestenene i den tonale musikken, og det er nok å ta tak i. Skalaer, intervaller og akkorder kan varieres i det uendelige og noen veier inn i teorien er hva vi vil vise, sier Smit Ellis.
– Så kan du selv velge hvor langt du vil gå. Vi oppfordrer deg til å bruke produktet; til å synge, spille, lytte, tenke...

MATEMATISK OG GEOMETRISK

– Musikk kan være magisk. Den griper oss og åpner for vår menneskelige følelsesverden. Samtidig kan den være en intellektuell beskjeftigelse som skjerper vår evne til å forstå, sier Smit Ellis.

Hun er fascinert av musikkens indre logikk, som er både matematisk og geometrisk. – Byggestenene som musikken skapes av danner mønstre og står i forhold til hverandre på måter som de fleste tenker lite på når de hører musikk, sier MagiQuints skaper.

Produktet kan bestilles/kjøpes hos bokhandlere. Sammen med MagiQuint får du en brosjyre med bruksanvisning og øvelser for bruk på ulike ferdighetsnivå.

VISUELL HJELPER:
MagiQuint er ment å være et visuelt hjelpemiddel til å forstå musikkteori bedre.

Kalender'n er her

KALENDERKUNST: Et gruppearbeid utført av animasjonselever ved Fet kulturskole pryder omslaget på Kulturskolekalenderen 2008. FOTO: PRIVAT

TRONDHEIM: Den nasjonale Kulturskolekalenderen 2008 er ferdig juryert og produsert, og på markedet tidnok til å bli for eksempel en fin julegave til kulturskolevenner og mange andre som kanskje ennå ikke kjenner skoleslaget så godt.

TEKST: EGIL HOFSLI

Fagkoordinator for visuelle kunsthøgskoler i Norsk kulturskoleråd, Fabiola Charry, er igjen dypt imponert over kvaliteten på de innsendte bidragene. Hun har stått for juryeringen sammen med Siri Singaas, som også arbeider i Norsk kulturskoleråd, som prosjektmedarbeider innen blant annet visuelle kunsthøgskoler.

Jeg ønsker å takke alle som bidro med flotte arbeider av høy kvalitet for innsatsen. Og så gratulerer jeg alle kulturskoler, alle barn og unge som sendte inn bidrag som juryen fant plass for i Kulturskolekalender 2008. Takk også til de mange som leverte gode forslag, men som det dessverre ikke ble plass til denne gangen. Håper dere forsøker til neste år, sier Fabiola Charry.

Hun mener kalenderen er et særdeles godt uttrykk for det engasjement en finner i mange kulturskoler i arbeidet med de visuelle kunsthøgskolene, og at kalenderen speiler både bredden og kvaliteten i arbeidet.

FIN PROFILERING

Mange kulturskoler og kulturskoleledere synes kalenderen egner seg utmerket som markedsføring av skoleslaget og som en julehilsen til støttespillere i kommunen samt til kolleger i grunnskolen.

– Dette er dessuten en flott julegave til alle du kjenner, både venner og slekt, og andre bekjentskaper som kan ha glede og nytte av å ha en kalender som påminner dem om alt det flotte som skjer ved kulturskolen også på deres eget sted i landet, sier Charry.

Samtlige av landets ordførere får Kulturskolekalenderen som en nyttårshilsen.

Kalenderen koster 110 kroner - som i fjor. Du kan enkelt bestille den via post@kulturskoleradet.no. Bestilling er også mulig via telefaks 73 56 20 01 eller per vanlig post: Norsk kulturskoleråd, 7491 Trondheim. Eller du kan bestille den ved å gå inn på www.kulturskoleradet.no.

Til Kulturskolekalenderen 2007 mottok juryen bidrag fra følgende skoler:

Alta kulturskole, Fjell kulturskole, Øygarden kulturskole, Eidskog kulturskole, Etne kulturskole, Båtsfjord kommunale kulturskole, Bodø kulturskole, Namsos kulturskole, Randaberg kulturskole, Rissa kulturskole, Ringsaker kulturskole, Stavanger kulturskole, Fet kulturskole, Orkdal kulturskole, Sandnes kulturskole, Saltdal kulturskole, Gausdal kulturskole, Kulturskolen på Indre Nordmøre, Trondheim kommunale musikk- og kulturskole, Harstad kulturskole, Oslo musikk- og kulturskole, Kulturskolen i Rennebu, Sauda musikk- og kulturskole, Bygland, Evje og Hornnes kulturskole, Sarpsborg kulturskole, Stranda kulturskole, Froland kulturskole, Meråker kulturskole, Ballangen kulturskole, Eidsvoll kulturskole, Fauske kulturskole, Tønsberg kulturskole, Våler kulturskole, Vestnes kulturskole, Larvik kulturskole, Oppdal kulturskole.

Dessverre er ikke kalenderen omfangsrik nok til å romme noe fra samtlige skoler. Juryen ønsker selvsagt å lage en kalender av høy kvalitet, men må dessuten ta hensyn som gjør at selv veldig gode bidrag i blant må utelates. Dette for å få en riktig variasjon av motiv og teknikker samtidig som en ønsker å få med bidrag fra flest mulig kanter av landet.

SITATET:

"Det er de som ikke hører musikken, som tror at danserne er gale."

(UKJENT OPPHAV)

Konsert for

BÆRBARE PC-ER

OSLO: Med "lunsjkonsert for NMHs kne-topporkester" ble Musikkteknologidagene 2007 passende innledet. Den tredje utgaven av dette arrangementet fant sted ved Norges musikkhøgskole i Oslo i midten av oktober. Nesten 30 deltakere med mye kompetanse innen musikkteknologifaget var samlet og satte sammen fokus på temaet "Musikkteknologifagenes fremtid innenfor høyere utdanning – utviklingstrekk og visjoner". Mye mer om arrangementet finner du på

www.notam02.no/mustek2007.

Eget KULTURSKOLEHUS

FJELL: Mandag 12. november ble Fjell kulturskules nye hus - Kulturskulehuset – åpnet offisielt av ordfører Lars Lie. Huset er lokalisert på Knarrevik skule. Høvelig nok var det også rikelig med kulturinnslag med skolens egne elever. - Fjell kulturskule er en av svært få kulturskoler i Hordaland som har eget hus, sier rektor Bjørn Andersen. Fjell kulturskule ble oppretta i 1978 som Fjell kommunale musikk-skule. Kulturskolen er organisert under skolesjefen i Fjell kommune. - Skolen gir i dag et variert opplæringstilbud spredt på 15 ulike lokaler i hele kommunen. I alt har skolen 540 elevplasser. I tillegg har vi cirka 200 elever som er medlemmer i korps, sier rektor Andersen.

Kulturskolen INN I SKOLEN

ODDA: Kan Odda kommune spare penger på å samordne kulturskolen med grunnskolen? Det ønsker Gunn Gravdal Elton svar på. På vegne av partiet NyeOdda ber hun om en nærmere redegjørelse fra rådmannen, grunnskolen i Odda og kulturskolen om det er mulig å samordne kulturell aktivitet innenfor grunnskolen/kulturskolen. - At skolens lokaler blir benyttet til musikkopplæring både i og utenfor skoletida kan være økonomisk lønnsomt, sier Gravdal Elton til Hardanger Folkeblad. Forslaget fra NyeOdda vil kunne innebære at kulturskolens lærere blir ansatt i grunnskolen og vil kunne ha stillinger i skoleundervisningen parallelt med undervisning i kulturskolen, sier Gravdal Elton.

Lanserer

KULTURSKOLEBUSS

SKOTFOSS: Vegard Hauk har store planer for det gamle bruket på Skotfoss. Han ser for seg både leiligheter, galleri, kafé, kulturverksteder, medievirksomhet, atelierer og ungdomsklubber. Men først og fremst håper han på kulturskolen, skriver TA. - Så vidt jeg vet er ingen bedre på pris. Vi har rimelige rølokal, og jeg tror heller ingen er så klare som oss, sier Hauk, som også lanserer nyheten om «Kultur(skole) buss». - For de barna som bor et stykke unna, har vi tenkt til å sette opp busser som går til og fra kulturskolen. Der skal det alltid være med én voksen som sørger for at barna kommer seg fra A til B, forteller Hauk. Han skjønner ikke helt de som ønsker kulturskolen til sentrum. - Jeg er småbarnsfar selv, og ville mye heller hatt kulturskolen hit enn å sende de til en skole i sentrum. Her er det liten trafikk, og trygge omgivelser, sier Hauk.

Fra KULTUR til VEI

OSLO: Terje Moe Gustavsen har veldig mange jern i ilden. Han var styremedlem i Norsk kulturskoleråd i forrige periode, men takket for seg på landsmøtet i 2006. Kanskje var det for å rydde mer tid til jobben han nå går løs på: som veisjef i Statens vegvesen. Nå forholder seg vel neppe slik, siden hans forgjenger Olav Søftelands fratreden kom brått i sommer, som en følge av en krass, intern granskeringsrapport etter raset i Hanekleivtunnelen på E18 i Vestfold. Moe Gustavsen (53 år) var samferdselsminister i Jens Stoltenbergs Ap-regjering fra 17. mars 2000 til 19. oktober 2001. Han har vært leder av LO-Stat og medlem av Arbeiderpartiets sentralstyre. Han har hatt forskjellige lederjobber og blant annet vært personaldirektør i SAS Braathens, strategidirektør i Telenor og direktør i arbeidsgiverorganisasjonen NAVO.

MUSIKKONFERANSE

i Skellefteå

SKELLEFTEÅ: Musikkolan i Skellefteå er utpekt som vert for Sveriges musikk- og kulturskoleråds konferanse i 2009. - Vi kjenner oss veldig stolte over å ha fått oppdraget, sier skolens rektor Britt-Marie Nyström. SMOK arrangerer en slik konferanse for kulturskolepedagoger årlig, med forelesninger og diskusjoner med utgangspunkt i aktuell forskning om barn, ungdom og musikk. I tillegg får alltid verts-skolen vise seg fram gjennom en stor forestilling. Musikkolan i Skellefteå ble i 2001 kåret til landets beste.

KULTURPRIS til Hinsverk

BØRSA: Helse, oppvekst- og kulturutvalget har bestemt at Skaun kommunes kulturpris for 2007 går til Nils Erik Hinsverk fra Børsa. Hinsverk, som i dag arbeider hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, har et stort hjerte som banker for kulturskolen som skoleslag, var blant annet første kulturskolerektor i Skaun kommune. Han får prisen for sin innsats innen musikklivet i kommunen. Hinsverk gjorde seg også bemerket som leder for Skaun storband i bandets første elleve år. Kulturprisen består av et kunstverk til en verdi av 5000 kroner og et diplom, skriver avisa Sør-Trøndelag.

KULTURPRIS til Gunnes

GLADSTAD: Margrete Gunnes får Vega kommunes kulturpris ikke minst for sitt arbeid med barnekonstskolen. Hun får prisen for sitt mangeårige arbeid i Vega kommune og i arbeidet med barnekonstskolen. Prisen består av diplom og en sjekk på 10.000 kroner. Ordfører Einar Silseth sa i sin tale til prisvinneren at hun var en verdig mottaker fordi hun gjennom sitt arbeid har vist stor faglig dyktighet og et brennende engasjement for kunst og kultur på Vega gjennom snart 30 år. Gunnes kom til Vega på midten av 70-tallet og har foruten arbeidet i barnekonstskolen også arbeidet ved Vega barne- og ungdomsskole. En periode arbeidet hun i Nordland fylkeskommune med Skulpturlandskap Nordland. Hun har også vært styremedlem i Norsk kulturskoleråd. Prisvinneren selv sa seg stolt over tildelingen og sa i takketalen at det alltid har vært mulig å få til ting i kommunen.

Hos Norsk kulturskoleråd kan du bestille teatermanus tilpasset kulturskolen

Kor vart det av jula?

Rune Belsvik har på oppdrag frå Stiftinga Rasmus Løland-markering skrive dramatiseringa "Kor vart det av jula" for kulturskular.

Rasmus Løland blir rekna som barnebokpioneren som heva barnelitteraturen frå den oppdragande moralske "Margethe Munthe"-tradisjonen til realistisk barnelitteratur. Han tok barnet på alvor, og såg verda gjennom barnet sine augo. Difor er forteljningane hans like aktuelle i dag.

Rune Belsvik har teke utgangspunkt i boka "Kor vart det av jula", men òg brukt stoff frå fleire av Løland sine kortare forteljingar som står i den nyleg utkomne boka "Gutar".

Handlinga går føre seg julafta og dagane før, ein gong på 1880-90-talet. Om den ytre rame er fjern frå dagen i dag, er ikkje handlinga det. Ungane har dei same kjenslene i dag, og vil kjenna seg att.

"Da jula var i fare"

Et teatermanus tilrettelagt for kulturskolen
av Olla Rypdal

I innledningen til stykket skriver Olla: "Som mangeårig teaterlærer i kulturskolen møter jeg stadig behovet for manus som er tilpasset elevgruppene jeg jobber med. Dette er ofte så å si umulig - så i likhet med mange andre teaterlærere blir det til at man må lage og tilpasse stoffet selv. Det er ut fra dette behovet "Da jula var i fare" ble til. Stykket er ment å ha en historie med både alvor og humor - med mange av de ingrediensene som hører jula til. Stykket kan spilles med få aktører - og mange (sist satt opp med 70 barn i alderen 6-12 år). I utgangspunktet er det tilpasset aldersgruppen første til sjuende klasse - men jeg har også spilt det med barnehagebarn - riktig nok noe forenklet."

Det blå esset

Nytt manus fra Olla Rypdal

Dette er en dramatisering fritt fortalt etter et gammelt kinesisk eventyr, skrevet for 15 aktører i alderen 8 -13 år. Spilletid ca 35 min.

I tillegg til disse manusene kan du få tilgang til to andre manus:

"Mordene på Ashdale" av Ørjan Wicklund

"Bomber og bananer" av Tante Propell
(alias Christin Holm) **Pris: gratis!**

Manusene distribueres digitalt og koster
250,- kroner per stykk.

Vi ønsker oss flere manus for å dele med andre i kulturskolen. Har du på skrevet ett eller flere manus som er prøvd ut i kulturskolen og som du kan være interessert i å dele med flere? Isåfall kontakt fagkoordinator for teater i Norsk kulturskoleråd; Hilde Roald Bern, på e-post

hilde.roald.bern@kulturskoleradet.no

LØRDAG 12. APRIL 2008 ÅPNER DET NYE OPERAHUSET I BJØRVIKA

DEN
NORSKE
OPERA
&
BALLETT

MANDAG
5. NOVEMBER
2007

Starter abonnementssalget
for nye abonnenter

Velg mellom høydepunkter som:

OPERA

/Porgy and Bess
/Don Carlo
/Titus
/Peter Grimes
/Carmen
/Elektra

BALLETT

/Tornerose
/Limbs Theorem
/Nøtteknekkeren
/4 x Paul Lightfoot & Sol León
/Don Quixote
/Svanesjøen

KONSERT

/Åpningskonsert med
Den Norske Operas orkester
og Lorin Maazel
/Berliner Philharmoniker og
Sir Simon Rattle
/Den Norske Operas orkester
og Neeme Järvi
/Mahlers 2. symfoni med
Zubin Mehta
/West - Eastern Divan
Orchestra med
Daniel Barenboim,
René Pape og Waltraud Meier
/Cecilia Bartoli

-Og mye annet!

Kjøper du abonnement for
sesongen 2008/09, får du også
forkjøpsrett på billetter for
perioden april - juni 2008.
Som abonnent får du fast plass,
20% rabatt og forkjøpsrett til
forestillinger på Scene 2 og
Prøvesalen. Velg mellom 16
abonnementsserier med opera-
og ballettforestillinger og
konserter i verdensklasse!

Bestill abonnementsbrosjyre
på marked@operaen.no
eller les om abonnementene på
www.operaen.no

Kontakt oss:
WWW.OPERAEN.NO/
TLF: 815 444 88